

رپتگيس لال ①

④

غوٺ بخش صابر

بلوچي اڪيڏمي ڪوئٽه

مہنگے پیر لال

نہ (اقل) غوث بخش صابر

بلوچی ایدی کوٹہ

درستیں حق بلوچی اکیڈمی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ	چھاپ ڈسٹنگ
پنچ صد	ادلگشتاں
اسلامیہ پریس	چھاپ جاہ
۱۰۷۵ کلدار	ہیا
۱۹۶۹ء	چھاپ سل

گالوں گشنگاں

لاہوں رپنگاں

(جام)

اگرے بگوشے کہ بلوچی شاہری عیسیٰ نجینی عہد بار واکم و
باز پٹ و پورے مینہ تا گڈا بلوچی اکیڈمی عکرتہ - تارڈنہ انت
بلوچی اکیڈمی عروتی بلوچستان عکار عکونڈیں عہد عاے رذع
چار کتاب "دین" "شب چراگ" "سمرست بلوچستان گلشن اشعار
شنگ کرگنت و لہ گرانا ز چکھا بزدار" پرے زوتاں شنگ بہت
اے ہماں کارانت کہ ہر کتاب عجتا ہیں شاہری عپر بستکیں
گال انت .

بلے اے رذع دوی کا لے کہ بلوچی اکیڈمی ع دست ع گپتہ
مننت رتگیں لال "رڈ" - اے رذع عیسیٰ نجینی عہد عجتا ہیں
شاہری پر بستکیں گال کہ پیش ہماں شنگ نیٹنگاں - فرآرگ بہت
اوشنگ کنگ بہت - اے وقت ع پیش دو کتاب دستا
گرگ مینہ - اولی کہ شمسے دیما انت یک شوقی این ورنائے

واجبہ محمد حیات عہدہ پوری شوق و عزت اور تنگ کہ انہاں واجبہ
غوث بخش صابر دڈوانگ۔

بلوچی شاہری و میا بخینی عہد مسک در اثانت۔ اولے
دورے بلوچی و مسترب نامی اس شاہری پیداکرتنگ۔ کہنیں عہدے
نام کپتلیں شاہری پٹ و پوٹا عہدے الما میرا دگت کنت۔
اے پلاں شاہری گال بہت نکنت۔ بے میا بخینی عہد لافنا
چوشیں جھڑہ باز کم پاذاہت کنت۔ ہوسے یک ٹوٹے بہت
کہ اے عہداں چوں بگشیناں۔؟

پہ زمانہ و وخت۔ یا پ رنگ۔ بے اگر ایشی و سرگوزد کناں
او سرسری ہیں دڑمانہ و وخت و بڑواں تا گڈ اے عہد
دوسہ صد سال در اثانت نوں اے پیڑھی و چنت بلوچی
شاہری پدا کرتے۔ اولے باردا قوم و اکید کی و چکرینے
کارے کتے۔ الما لے کاراں ما بگیزی کار ہم گشت نہ کناں۔
پیگتھی کار و ہا مینت کہ مردے چرائی عہد و شاہری رنگا
زانت بخت کہ اے دورے بلوچی شاہری چے ہم ات۔
سہ دیاڑیں پیڑھانی چیارشش شاہری وانگ پچ کتے بہت
نہ کنت۔

سہ پین پیڑھانی تصور و دل مہ جہاں بلکن اے نیت و
نیداں کہ اے سیاہ گواتا و اما ہیں بوجی و کہ لبشامی رنگین
زرمان دانہ۔ ایشی و اہد و اینیں تیاب گور کمر کنگ دی
دستاں ہر غم من و تازہ زانتار و ہنزل و تک گور کرتے۔ سہ پیڑھی و

میا نجینی شامری منی باہوٹ نمانت بلکن سہ پٹیرھی میا نجینی
 شامری وامند و کلیں لوزانک و راہ بندنی میا رانت -
 مئے دز بندی چڑا ایشی انت کہ مار چہ ہر یک مننت
 و تور و عدربیت - او ما کہ نیتان شہستی دعوی دارا
 مئے مکاء بخت - مئے مکاء مئے نوریانی نشان دھیک
 انت اوگون پیلوس تک عزدان لوزانک ع
 براندگانی ، براندگی انت ع

عبدالقیوم

کارستہ

چھاب و شنگی گل - بلوچی اکیڈمی رکوٹہ

گفتار میر ملک دینار اول میر بجا رسکنہ بشکے میر و

شہسود ملکانی و شگوشیں طوطی
 سنٹ تھی لال وچم تھی موتی ا
 رب ترا حابہ قدرتے زیاتی و
 گوسیتی گویاک کر ماتی .
 پر زبر انظار کن سماواتی .
 قاصدی بند و بسیار و زوتی
 کا گدے برکہ دلبرے واتی !
 حد مہدے بلکیں چوسیلمانی
 (من) شاد ہی روچہ نشنگے واتی
 (بگو) داشتہ مناحکم ء بابشا باقی
 کونتری ، پڑو ہانزلاں شرکن
 چنگلاں دریاب ء وتی ترکن !
 (من) دیروی بازار ء تہا سرکن
 لہڑینے دامنن قاسرکن
 کلپتری کوہ ء بن مو اندرکن
 یک شپے گندادگ ہستہ ہنگ

مشکے ہر شہرے تند و پمپار کن
 تو مکان ء من شہر پر پوار کن
 یک شپے درنگ ء گوانگری دار کن
 مولتی گھورے پر زبلا و تار کن !
 فرورز آباد دتا صرے دار کن

درمب گوریں کاڑاں بستہ بید کن
 پر ادب نند و لطف گفتار کن
 تو بگوش عرض ء از باطن دار کن
 من کہ پر سینی چو ٹوہن کم کن !
 تو کنیزان دوائیاں جم کن
 پیالہ کیچی لادتا نم کن
 گوہر و لال و جہوراں در کن
 پر کرم کھلیں پیتی ء سوار کن
 زیور و پوشاکاں برنداز کن
 چو پری ء من اندر ساز کن
 بلکہ سالونک اچ دلربا ناز کن
 چو بہار گاہی پکلی مور اٹ
 (من) بادشاہانی لشکر و جوہاں
 شور کتہ ترندیں مرکبیں زہرے

نندگ آرام نه دشت مارا
 دم همه بیت که گندال دوسته
 مه حکم نیسن ربی اسرار
 دشمن گردنت چه چه خوار

گفتار ملا محمد بلوچ پدیدوار محمد جیالوی

یا خداوند کہ نام تہی شاہیں قادر انت
 بالیقین قلب ء ما را تصدیق و باور انت
 قیامت ہوا نارت کہ گول خسلق ء ظاہر انت
 مسلم دغا ایک جہہ ء کلابا انت !
 ہر کس ء گند کہ دروغ و عصیان ء یگورنت
 قاضیاں چار کہ آتما مار شوت خرننت
 سوت، بدکاری در جہان ء نون گیشتر انت
 اسپ ہزار می شیں کپت گونا مدار نون خرننت
 پہ حکومت ء ہر کس لے دہر ء مستر انت
 تو بگوش خون آئیے نام ہم گورنت
 از دتی قانو نے تہا ہر کس نون ورننت
 فاجہ نامداریں نشنگو مستر نو کرننت
 گوش کن انت براساں آحتگو دنیا آخرنت
 ہر کجا کمذاتے بلوچانی مسترنت

گوش کن ات بیلان و منی خاصیں برادران
 چے گو شیت خالق ماں و تی تسی جزیں قرآن
 شامہ بئے گمراہ چو ہمہ شو میں منکران
 دل شے سنگنت چو جہوداں و کافران
 ملک تمام ویراں کرتا بدہیسری افسران
 رشوت و لوٹنت از جنوزان و چورواں
 چو نزاقت کہ قیامتے روچ و جت بیت
 آتہاں چالا کین ہما وختا سست بیت
 آ حقیقی این بادشاہ او دگون مردم و
 یا گتا بان و گیت یا بخششی یک دم و
 ہر کے نیکیں و بدیں دیماتے رسدیت
 نئے گرگ نئے بخشگ پر آئی و دیر بیت
 ہر کے عقل و دانٹے داریت من سر و
 عرض و فریاد کن گو نونی معبود و در ا
 سک دلابیاریت دیم آ روز محشر و
 قصہ کاریں بروتی موجیں خاطر و
 یادگار مانیت من پدی روچاں و پتر و
 مومناں چہ گوشتا شے پاکیں سرور و
 چہ گوشیں من کہ نئے شما دارت باور و
 آخری سنے گر رسیت ہشتاد و تمام
 افسرے ملکاتی تمام درس و بت غلام

لے ہیر ہستنت من تہی سی جزین کلام
 قیامت ء اشار ایشنت کہ مخلوق گیت ملام
 بس پکن محمد ایر مکن دست ء تودل ء
 تو مہو ہچو شو انگ وجٹ و پا گل ء
 عرض و فریاد کن گوں ہمہ رحمانیں الہ
 تو شگت کنت چوں روئے دیکھی منزل ء
 گوش کنت براساں اعتبار نیستیں فردہا
 نے شے میر ایشنت نکہ گیتا پر بہا
 نا ائیت ہج و ختام بہت رب ء درگہ
 در فرغ عصیان ء گارنت بلیکہ یک جہا
 او حیات دنیا گو ستگو ختمن نون شتا
 اچ خداوند ء نئے کسے کاریت عبرت
 غیرت و شرم و ترس اچ شستہ نپاں شتا

گفتار نامعلوم

جی ندی نود و ساوڑی گر نمل
 شہر بگورت ماں دوسریں ہنک
 پچ مرغیت آشکر کنداں !
 جہ جن لت نوداں اپخ سراواں
 من سلام دیم دئیں نیں پرا جواں
 ساعتے دارت ماں آواراں
 جہ جتاں پت پر حکم رحمان
 پر خداوندی حکم و فرمان
 سبز کن ٹت اودے در چودارن
 سر کن نت بجزاں پر گل لاندان
 شہر بتیں لوک آفاں ہمو گوارت
 گوشتگین اشعار من سحر گاہ
 روشنی گار بوتگ شے سیاہ
 کو چگ و پٹ دکوہ سراں نند
 رحمتاں ریچت زیادہ او چنداں
 یک کلاکے پڑکن ات بنداں
 باغچہیں جا ہویا ات میدان
 دیا بدارت من گنجیں مکران
 پڑکن اودے کیدگاں زان
 گوہریں تر مپاں ریچت میدان
 گوارت بھسردا پر گل و شان
 بیح مدئت آزارے کماں میان
 جلگہیں کو لواہ دے دارت
 آپری رنگ این کو تراں چارت
 آہنگت کو کر دستے ہیگاہ
 مغربے بانگ کہ داتہ ملآہ

بختی من شرمی سوا با یک تپاکی آفتن یک راه
 با چہیں جا ہو گورتش دوتا با رنگش دیا لامدیتہ —
 میدان شیدا شہدیک جا با هو اراں ادا من حکہ کو لو با
 چارت نودس پہ قادیس شاہ
 پچ مرتجینت میمہ دل خواہ

گفتار ملامت میرانی

بی غلیں طوطی اچ کراچی ء
 از کراچی ء بندر و شہراں
 یکدمے دارے تو آگہ حبت ء
 جہ جے طوطی تو روانی ء
 کمکیں بگذار سیل کن میانی ء
 از شبہ ء صد گنجیں کشاری ء
 لاکڑ و پشاں نو دگواراں بو
 نئے برو طوطی شہر سلطان ء
 نئے گزارے ماں جام ء دیوان ء
 من ترا پیشتر کر تگت پکت ء
 باز پکن طوطی عرض و فریاد ء
 نئے سوالیگاں چند می و داد ء
 من گوچو کوہ مار باد طوقان ء
 من عرہ ایر کپ تو لپا شانہ
 تیز رمیں طوطی حکم ستار ء
 بر منی گفتاراں بوچی ء
 چہر و دان بڑ پر قادمہ زوداں
 دمدمہ یا ت کن قادیں پہا
 نئے کئے آرام ماں یوانی ء
 چونہی نندے ماں لیاری ء
 کا گدوا حوالاں حواری ء
 نے پرے ماہاں طوطی داراں بو
 گر بگندے تو شاہ میسران ء
 تچک ٹرندی ء دیم پہ کلان ء
 چہر و راں بو من کنتگے لکت
 نمائی شیریں گوں شاہ فریاد ء
 شکر ء گوازیںیاں دتی داد ء
 از کیر لکے کنتگہ زان ء
 یک دم ء گوازیں شیبے چکران
 چست اشتاپنی تو بگوز دار ء

میر علم خاں چو شیریں نام در	ملک جاہوذا فاشس و اظہاء
یک شپے آرام کن بیا پسر	از ہمہ جا کجو دوسترین مارا
جست کن اچ میر ع چیر و پنہانی	من سحر گاہ ع طوطی چہرانی
مہ تقارنگیں ماہ تا باقی !!	دور نہ انت چو ناں دبیر جانی
ہور و ہاری من پلڑی بلل	وقت گور بام ع جہہ جن در حال
یک دم ع گوازیں کورر خشان	تو پر شاہی پڑ و نقشان
نئے کئے اندیش گرم دسر دی	مجدد اجد و بال کن جلدی
یک دے آرام کن پرا چیل	علے سبزیں پوش و تی ڈیل
تو بگوز جلدی اچ چسگر دی	تو پچار طوطی زرد ع خاری

زیارت کن چندا جاہ بی بی

از غم و حال گفتار لابرن بولنی

وش گو اکتلیں کپوت زربارے
 پر چاتو عزیزب آزارے
 ز بیفیں نا لگان آکارے
 صر ساں دیدگان آگوارے
 بازیں از کیا آزارے -
 (مئے) زنگاں اد کپوت گوشدارے
 پیش گوں عاشق آ دوست دارے
 درداں مئے دل و دوت چارے
 گو نتمن گوشیں حال گال آ
 معلوم کس نہ انت مئے حال آ
 دیستن د لبرے در حال آ
 تیرے جت منا در گال آ
 کپتن ثالی آ چو ٹال آ -
 رپتن اسبرال من بالا -
 حدے گریشک آ تا نال آ
 حصدار تا قلات و نال آ

دوستاں گشتگن تا دور ء
 خاناں، تا گیا ب پنجگور ء
 کچھ و باہر ء تا بن پور
 نیتن جاہو ء مٹ حور
 گر بوتہ من ء واک و روز
 جانی بوتہ گوں سہراں تور
 من گوں نے نکرت گپ و شتر
 من گپتیں جتیں پانزدہ در
 دوستے دیگن در و اب ء
 دش لبزیں پری گوناب ء
 زپت ء دل منی در و اب ء
 بے سار بوگن مہر باب ء
 بے قدگشتگن دور و دراج
 بیار دیگن شہر و راج
 لاڈیں دختر و شاہی تاج
 جانی ہر کس ء بڑتہ باج
 من کہ دیگن سرو ناز
 شرین در و شتم ووش آواز
 طاؤس جلو ہی لیلی ساز
 کمین ات غموں بوتن باز
 پونزی پلک ء لرزو کہیں

سہری لائی کز و دیکیں
 اے انگرا انت سو چو کیں
 ہر کس عاشق انت پر و کیں
 یات کا عینت گل و جی و جان
 سنگینی زندگ دگوما تران
 بوتن از فسراق اے بے جان
 پھلیں زندگ و ہمیں تران
 عالم بو گنت نا بارہ
 معلومت جہان و قادر
 آف اے قومہ بوراچ ذود اے
 اشتیابی بردمن اودا
 گڑا او کپوت کیت تیء وار
 برخیز و برد نزیو لال!
 گوں دوست و اتی پکن جو بو سولی
 گو ننتوں بیسنین و درد وصال

گفتار محبت سرخیا

زیادہ ہیں اومانے دلیں کاری تیر منا مہلخ ء جہستہ کاری
 او کپوت جلدی ہیا بوساری تو منی گفتاراں ہر درہاری
 اش گل ء جود ء تو بروساری عود عمیراں در زماں کاری
 آوتی زلفاں تاب ننتامی

تاب دنت گیسو آن و تی پیچی لاد نومسکان من سرء ریچی
 آچکن کاریں جامگیں کچی۔ نشتگو سیم کاریں گراں دپنی
 مئے دل و جان ء اشکراں سوچی

آجگر ہر دخت عدلساں پوشی من بلوراں کہ شربتاں نوشی
 کٹ و عالی و زینتاں چوشی او کپوت مہ رنگ ء بگو چوشی
 مئے دل و جان ء اشکراں سوچی

لال گوشے نوکے بوتگت دوشی دلیتگن و ابے او پری دوشی
 (کہ) لال دنی گوشے کنڈاں پر دوشی من دہے دوریں کپتہ مدہوشی
 مئے دل و جان ء اشکراں سوچی

منکہ چہ و اب ء بوتن بیداریں من بریں گیا بان ء پکین خواریں
 داغ منا ایرنت من دل ناریں گڈ حمار چم ء کرت منا کاسے

غم زہیرانی بو تگنت جاری چو منا پر پختہ مثل سیا ماری
 سے دل و جان و اشکراں سوچی

او کپوت بال کن تو پہ بے ساری تو برو او داں سک پہ ہشیاری
 دلبرے دیمانند پہ بیچارگی او کپوت بہر چند اترا چاری
 تر و نگلیں ہر سالا پہ ڈڑی گواری تو بزاں درد وار دل و کاری
 (گو) چونائیں مہ گو نگلیں جانی کرتگے شہرے دوست ستابانی
 درم گوریں جانی دوست و فایانی کرتگے مارا خوار و حیسرانی !
 داتگے مارا قسید زندانی ! زندگی روچ خاکشیں ارمانی
 پائید گوں نیست انت بیت پشتوانی یات مناکائنت نوک بہانی
 چشم پہ گریوگ دل پہ بریانی یات منائینت آگھنڈانی

من مریدوں تو شاہ شاہانی

المدد حقین شاہ جیلانی

گفتار ملا ابومیر

جی بلیباری نود فرادان
 نیم گورا ترنت دیم آسمان
 جازت آگر نیت اپه اربت آفران
 بند کن ات نودال حکم رحمان
 شربگوارت ماں باغ رضوان
 اودگنا درین و آسمی پھل
 پر شرف سا سبیل کن ات کل
 بیج مرغینت دوستین گران ملت
 مسک و آتار گول عنبر و بوآں
 شنزگیں لال و ہہم و موآں
 دلبر و گیسو ترنج و بانٹار انت
 چو ہوا عطر ذنب و آتار انت
 گوش اچ ڈرو ناکماں بار انت
 کٹل گول پوراں ساز شکر انت
 لال گول موتیاں ہمہ کار انت
 ہمدین تار و اندرین تار انت

آبرو آں گوں مسکاں بنگارنت
 چشم پہ کہل و عین نگارنت
 بینی گوں رکاں شمس و عینارنت
 ننت گوں رو بنداں سپہ دارنت
 بند و ہر پورے شتر و زیب دارنت
 جیگ گوں گوگاں طوق و زتارنت
 مارکنڈی و ڈر شہہ وارنت
 کرگزی پستاں سیبا ہنارنت
 دست او و پاؤ کل ملد دارنت
 لنگک و مندریگے ٹک دارنت
 گوں گرو ہیگاں گوشے گردارنت
 رسم بہتانی جہور لارنت !
 درس گنا لال ء ساز و سرد کارنت
 دلبرے ء حسن و صورت ء یارنت
 روئے بہتانی شہم جتن شہرا
 شہم کنت ہر دم یوسفی سحر
 دمبدم ساز کنت عمل قدر
 جلوہ ناکنت چو چار دہی بدرا
 نندی مہ گونگ گوا تگرین تاک ء
 ہر صبا مالیت پن و مزداک ء
 شو گوں دائیاں امل بندی
 روت براسیالی خیمہ دانندی

بیکان پر شدیں شانہ رندی
 پٹی و دیم ڈراں کہیب بندی
 جنت زباواں کہ لعل میں گیوارے
 حسلہ پو شیت پر گیس کارے
 ڈیلن پہوشنت زر گریں یارے
 غم زد می داغے دنت امل مارا
 نیست ترا بوہسیر چارہء دیگر
 غیرے گوں بینی آجکب النور
 گر منا توفیقے بدنت داور
 بندیں میان پیر حکم پیغمبر
 برکتے بو بکرہ حضرت عمر
 حکم عثمان رض و مرتضیٰ حیدر
 دست بندیں گوں ہر چہا رگوہر
 جہہ جنین من پر تو کل شاہ
 بو این یسین و سورہ طہ
 طرفہ تر پر قوسے دین رامہ
 ہم کشے بندیں دوست دلخواہ
 آحصارانی گبندے پروشیں
 جنت باغ و میوہانی نوشیں

گفتار ملا داد کریم ولد ملا عسی سلاتی

در اول گویم شنائے پیش ریت دادگر
 عالم و علم شہادت راز مہر حین و بشر
 در یقین با در مرادہ نور محمد تاج سر
 پنجین، دوازده امام و ہشت دیگر خاصین نذر
 گو شگرت بیلاں منیتاں قصے نو کیں دگر
 در چین کا دل جُشنا ننت لہر کار نیتیں جگر
 دنیا ناسو دیں بجازے چوں گوزی مثل سفر
 گردش و جلوہ دیا نین با ہزار فعل و ہنر
 گہ سری سمر دار کنت با حیلگے در زیر فر
 گہ خرابے و اچھے را القمہ کنت در بدر
 صد خیالنت کہ کنت آئے دل غر داغ داغ
 بے وقوہیں دور فانی دائما کنت شان بلغ
 کتگنت شاہیں و شہپر حلقو آں گردی کلاغ
 ببل و قمری فرارنت گل بدستے بوم فراغ
 کترینیں نو کزنت از دا جہاں ہستی دماغ

کوڑھیں دورے پر کسے دائمیستے قرار
 بام و ش گوشیں سمیٹے آسے کپتے لوار
 بندہ نامانیں خیالے کنت پر اہوشے بسید
 نفس واسواسی لعینا بروتا ہرگر مسار
 آسری جہے نہ انت این دیمترار لہے بچار
 جملہ پیغمبر کجاں یک لکہ و بیست و چار ہزار
 آدمؑ و ادریسؑ و نوحؑ و حوتؑ صالحؑ عمرؑ قرار
 باب ابراہیمؑ اسمعیلؑ کتشیس مکہ تیار
 لوطؑ، قابوؑ و شعیبؑ و یوسفؑ تازی سولہ
 یونسؑ و ایوبؑ و اسکنؑ لگوں موسیٰؑ نام دار
 یوشؑ، قابوؑ و منزلؑ ہمراہ گوں شمعوں منزلہ
 قصہ تالوتؑ، درء انت من کتاباں چند ہزار
 عبرتے بیارت عزیزاں زندگی کرتے دوبار
 حضرت یحییٰ و جبرئیلؑ آل شمعوں نامدار
 المسیح علیہی کجاشئت آل رسولؑ تاحبدار
 رستم و زال و نریمانؑ پہلوواں اسفت دیار
 دنیا چار روچی رگاسے (۹) تریں باور آر ۹۹
 ہر کسے تختاد و روچے بور منے فصل بہار
 بس کن اوداد کریمؑ گالاں کہ دنیا آخریں
 سروری خلقانی واجہ احمدوت نور اوریں
 گر کے شکنی اچانی جہنم چہرہ سیریں

۱۷۷۷ء مؤرخہ ۶ رجب - بقلم محمد حیات مسکین برورد و شنبہ

گفتار الشاد و دلداد و دلجو

خوانم الحمد سوره اخلاص قرآن بالیقین!
 ورد دارم روز شب بسین شریف ہفت میں
 جان و سر ہر دو فدائنت بر محمد خاتمین
 نور اول نور آخر است تمام میں مرسلین
 دوستدارم ہر چہ یار یاران رسولِ اجمعین
 پنجتن، دوازده امام ہستہ دیگر گو ہر امین
 بعد ازین تو صیغ و وصف، قصہ گو چہ چین
 وقت پیشی میں گذشتہ آخرین دوریں ببین
 ببل و قمری برفتند آمدن داغ وز عین۔
 کپتہ گنت شاہ از کلاتاں بادشاہ اندر کین
 پتہ گنت بہادر و زخم جن نامور اندر زمین۔
 پاد آختن بزدل و ہم۔ وت گلائیں آخرین
 دل مہ بندت برہمے و ختار ایچ نستیں وفا
 آخرین جاہ نہ انتیں باز مکن جہد و جفا!
 گر سرء ہوشے تو دارے بیامں دین مصطفیٰ

قیامت و رو چا تراکتت اچ گناہاں چوصفا
 پہ پہار رو چا پچار تولے دنیا داری نیب و
 امیر وزے وشئی تئی واسطہ باں مثل سیاتپ
 چشم خود را کن کشادہ بیار بہر وخت عبرت و
 دور کن حرص و ہوسن و اچ دل و چو لغزت و
 بابا آدم و آتہ زرت پسند چوں کہ آں قدرت و
 آدم و ودات سر اندر پے بکنیتیں حسرت و
 نوح نبی و را کہ داتہ قدر دریا و نجسات
 عرق دریا و کتنے قوم و آلات و منات
 ادریس و یحییٰ علیہما السلام گوں تمامی نریات
 حوت و صالح و جبرئیل حکم رب و پاکذات
 حضرت ابراہیم ذبیح کہ کعبہ اش کرت افتیات
 لوط و قابوٹ و شعیب کہ داشتگن ملکوت یار
 یوسف و کنعان کجاشت گوں زینجا خوارزار
 عشق پدری گیت با یعقوب بوبت چماں تہار
 یونس اندر شکم باہی گشت چنت رو چا قطار
 حضرت ایوب در مصیبت کرد شکر کردگار
 ذکر علیا رفتہ کجا نگو کافران تنگ کمت ہزار
 عوڈ، ہاروں و شمعوں کہ رفتہ نامش ہر دیار
 حضرت موسیٰ کجا انت گوں عصائے نور گوار
 حضرت لقمان، فلاطوں، شاہ سبکت رتاج ہلا

تابع آت جن و انس چو گوں سلیمان مورو مار
 عیسیٰ مسیحی کجا شست زنده کت مُردگ دو بار
 سر در عالم کجا شست گوں ابو بکر و عثمان
 حضرت عثمان غنی ؓ آل مرتضیٰ چو شیر نر
 رپتہ گنت اولیاء و اکرام غوث اعظم نام در
 شمس تبریز و قلندر لاکا لہستانی دگر
 رستم و زال و زریماں پہلو او اسفندیار
 حمزہ و سہراب ساسم دہمد گر چندی نثار
 بہمن و اسفندیار بہرام و خاقان زودار
 رپتہ گنت درس از جہان ءکس نمائی این سفر
 قول اقرار و حدیث انت جن ماتی نئے بشر
 کم کن ارت بازیں گنا ہاں پول میزان ء خطر
 واسطہ گمراہ جہوداں جوش جنت و دوزخ سقر
 یا الہی پہ اللہ داد ء پکن رحم ء نظر
 پند پر دانا یاں شہنت و یتر اگالاں مبر
 مشرک و نادان نہ گنت این پند ہیچ ء کارگر

۱۳۴۴ھ ۱۷۰۲ء رجب ۱۰ شنبہ بقلم حیات مسکین۔

گفتار ملا محمد میروانی

نود مروچی ز گنجیس مکران
 جز رو اننت مان نیم آسمان
 مئے سلیمان گوں دتر مرجان
 ہی زری نوداں گوں گل جندان
 اودا برلال گوا گرو بان
 نوداں پچ گوا در حب جنانی
 پر گل ملک اننت روانی
 یک برے نندت گوں دوانی
 چو گوشت مہر نیس پری را
 فاخر نور داتہ چہ را گارا
 دل منی کپتہ فارو غدار
 من پرانوجوان کز ہیری آں
 پر ہمہ روپہ رونق و سیر آں
 بیایات ادبیل خاصیں دوستدار
 من برے ملکان خمار و آزار
 پچ سرے مہدی یا چکران
 سیلا پر آشت تانی خراسان
 گوں سیاہو سر حالیں زلفشان
 دیم کن ایت پہ کولواہ دانان
 مجلس نندت گوں گلخندان
 بزر رواننت پہ بال گوزانی
 انور و تار کیس شپانی
 مئے سلیمان گوں دوست دجانی
 مہ لقا رنگیں شو مری را
 سر منی رپتہ دانش و مارا
 پر پری رنگیں ماہیں دوستدار
 از غم و درداں من اسیری آں
 پر گل اندام و واہگ و مہراں
 من بے چندی و گتہ کاراں
 دمبدم مہر نگہ دل و کاراں

نیتوں آرام گوا درجی شہر	غم منا نینت چو زری لہرا
روپے پر شاہین قادر ع زورء	جلدنا شتاب زیر کنیں بورء
بور شلاں فی چو ساڈی بورء	شور کتانا چو ماہلیں گورء
گوا زینیاں بیت شینگ و کورء	دریکگاں ماہیں لال و سبز مورء
جاہ جنت و ابغ دوست بہلافی	محمد کوتہ کن تو عنزل خوانی
ابجدی نامء اسم گردانی	بیت حرفنت پیر و سر خوانی

گفتارِ ملاحِ سہیلِ براتی

جی منی گیا بان ء کپوت سبزیں
 مرغ زرب شانیں گریختی برزیں
 شہ کجیں گوناف ء غریب طزیں
 نالگاں پہ او قمری خوش لبزیں !!
 نینت مناد دستاں زہیر بازیں
 برہموداکہ دلبرنت نازیں !!
 دوست ء پہ محتاجی دل ء نازیں
 ہر دو گاتی قیمت گوازیں !!
 پرتی زہیر الحان ء پکن شیریں
 زمیلاں پرورش دزمیلاں تریں
 پرتی آواز ء جٹک ڈریں .
 در کپیت مہتابی مزن مریں !!
 مہلبی چینک گوں شکلیں شیراں
 نخل دبادام گوں پوپلین ہیراں
 پردل ء نوکیں شاد ہی ڈرستاں
 یکسر جوڑ گنتش کلونٹ پستاں

پر دتی حتی رنگیں دستاں

پر من جوڑینیت بہار رستاں
حتلی از عشق خبر داری

پر چہ مسناداغ من دل داری
چو جوڑو دا پر من سستم کاری

تیسراں دتی عین و شیل تیر گوی
لال دتی زانیت از کمانی

عاشقاں دردے دنت نشانیاں
پیش سلام بو گوں دز جانی

صلوتی نند گوں دست جانی
چلتوانی جا ہا بگر درنگ

بلبلی نال گوں دش گشیں چنگ
بندی من عرضے دی گوں مہنگ

چو بگوش کل بہ زخیریں ہینگ
چاکہ تی اند دھماں منا گپتہ

جاں منی روکیں آچشاں مئے
اشکتہ تی پارسا و بزرگیں نام

رپتہ منی آرا میں دل ہر کام
دل منی یکے سے جہہ بندنت

یکے پہ ریزیں پھراں بندنت

دومی پر گو بنزیریں بار گیں میان ء
 ہر صبا کرام کنتیں گل ء جان ء
 سیمی پر بارانی نگیں گریح ء
 نافرستی مسکاں بندی پر ذمی ء

گفتارِ محسنِ حیا

من فراقاں تہی روز شبِ نالیں
 پر غمے دوست ء کشیں اربانی
 یات مناکبت ایزدِ دہیں جانی
 نے منا جان ء طاقے مانی
 نا لگاں کشیں باز پریشانی
 چو مرید ء کہ بوتہ پر حسانی
 چو ہمہ فساد کہ اکت تازیانی
 کرت پہ شیریں یازو فایانی
 لکھ برغ بوتہ خوار و حیرانی
 چو ہمہ یوسف ء ذر لیحانی
 قصہ و شبیں انت پیشی مردانی
 درد ء احوال و عشق گردانی
 تو چیا نالے او کپوت بانی
 چو سنائے تو خوار و بد حالی
 من پرا اندوہ و غماں لالی

یات مناکا ئینت ایر امل لالہ
 زہیب منانینت ادکپوت لادیں
 زیاد ہیں محسراں کہ کساں سالیں
 ادکپوت جلدی تو چسدا بال کن
 کوریا بگزار (من) پاگڑ آرام کن
 اید گر سہبء مرغ (تو) پرواز کن
 چیلانگوازین و مجدآ چہر کن
 یکدمے مندء پیرغ زیارت کن
 من شپے جاہء شہر جاہو کن
 نئے ہمہ شہرء خورد آرام کن
 نئے ہمہ در چکاں نند کو کو کن!
 من شپے درائیا تو دشاف کن
 کندگ و کور و باد ہسنزار کن
 کو کوئی چہال ہار پاد مسال کن
 (من) بندگء عرضاں (گوں) شاہ فلاکہ
 تودتی بالان چست و چالاک کن
 لکء گوازین دنس و پچھار کن
 کیچرہ کی کورا بانزلاں تاب کن
 نئے پرا زیدء مستردا داز کن
 گوں زری نوداں ادکپوت بال کن
 املء شہر ادکپوت حال کن

اہل شہرؔ او کپوت ہوش کن

آپؔ چاہ چاہؔ چاہؔ چاہؔ چاہؔ چاہؔ چاہؔ
بانزلاں حبتؔ تو گر و دار کن .

از چہا حبتؔ و شیں آواز کن

کاروؔ شہرؔ زیادہ عترس کن

دلبرؔ بادگیرؔ کپوت ڈرس کن

نے وگر شخصماں گال و گفتار کن

تا لگے و شیں اوداد ر کار کن

چار دہی ماہؔ لطف و آواز کن

دلبریں دوستؔ اسلام باز کن

تو منی زنگ و ماتناں سر کن

دلبرؔ دیماش سراسر کن

کا گدؔ گت ریت و گل و چار کن

پیشتری رنجماں چ دلؔ باز کن

(بگو) تو وئی کیچی جا مگاں در کن -

لاڈ نو، مسک و بو عنطر کن !

زرگری سہتاں تو تمام بر کن

نئے منی دوریؔ دلؔ علم کن .

روز شب نند و صہت و سینگار کن

نے وئی غمخوارؔ دلؔ گار کن -

پر منی واسطہ خاطر اجم کن
 نے پمن نند و روز شپ عم کن
 ادھیات توکل (پہ) شاہ ستا کن
 روز شپ نند و شعرو ابیات کن
 گوں خدا تعالیٰ عرض و فسر یاد کن

۱۳۷۷

گفتار محمد حیات سکنہ کشاند

او کیوت نالے ہر سحر گاہ ء
تو کتے فسر یاد رکھو (قادیں شہ)
زیادہ دل تنگ ء تو اچھے چاہ ء

میں سلانان ء برہمہ ماہ ء
او کیوت دو شہ کہ انا گاہ ء

من دو ہر برتن لادیں دلخواہ ء
فل منی بتر کپت تھی چاہ ء

دوستیں مارا مثل چوساہ ء
عرضداریں من رہتے درگاہ ء

دست گل ء بیماری بر منی جاہ ء
من کہ من داب ء ولایت پری ء

مہ نقار نگین سومری ء
او کیوت دریگچ بے و قایا

رہنما کی ہر جہل ء تو بگوش آر
رہنما نشین چاریں من گل راہ ء

روح شہپر دین مست کسلا
 دعائے لوٹیں اچ شاہ ستا
 دائما بخشی چورہ و خوارا

شعر آدم ہروانی بلوچ

او کیوت، تالے باغ و در چکاتی
 شر جگوش دوست را دلع جانی
 من اسیروں کہ دوریں آں جانی
 روح ہما ئینت این پردل و جانی
 کارن آساں بان چو مشال جانی
 رہ پتگن بہار گاہ عمشال جوانی
 دارنگن میوہ نشنگن باغ ع
 برو بد سے حال ء کہ مدنت دنغ ء

گفتار عبد الکریم ساجدی

بیلاں مردچی اسکرا
 پر حکم شاہین تادہ
 رہن انا گاجے درہ
 دستن عجائب ظاہر
 مردے گوں نلال یکسرا
 نشہ من کلیں پیشدہ
 دت ماں دت چیر و سہرا
 مرد کہ کماش پیر تہیں
 سریں کوز دلشہ و سنگریں
 جن درناد لوک صورتیں
 رنگ و سفید و مشورتیں
 گوشت پیر مردہ گوں محلہ
 من پر تہی شات و گلہ
 مال و امانت پر و شہلہ
 مراد دد شہر و طلا
 پوتہ پلو گوں تھلہ
 پوشے حریر و ملسلہ
 نیلے من و یفنا تلہ

ہر روپہ کن مارا جل
 ماہچ نہ دیستہ تھی گل

وانہ جواب چو دلبر
 شاہیں خدا زیاں کنتیا

چٹ مگندیں ظاہر
 سوچیں تھی چٹیں سرا

سوچت منا چو ظاہر
 گوئیں مگن پچ تو ہبہ

اچ تو نلوٹیں سیم وزر
 مالاں وتی ڈرساں بہر

ایداں برو جائے دگر
 چٹ مگندی پر نظر

تھی اہو منا لگیت اگر
 ہنچو کہ تیرے یاتپر

سوچت منی جان و جگر
 (ہٹے) دیماہ نہ نہایت بدگہر

پیرہ جواب دات نون پلا
 گوشے ہے گوں کیگدہ

ترس کن آچا شاہیں خدا
 پر تو سسرن کرتہ ردا

ہگت منا نیسے ادا

دُور اچ منار پے جتا
 ہر روچ کنے جنگ سدا
 گوشہ جن ادا پسر مرد
 گیت منا تو مثل دد
 کورت بکنت نے آہ سرد
 ہر روچ منی دیا مگر
 گٹ ا گر میں کہ بے تہ سرد
 گو تونہ و سپیں من شپ
 تئی دپ کہ گیت گونہ
 توریٹ منا مثل تپ
 مرگ بہتر نت نے تئی جفا
 بزار مناشس تئی نفت
 در کپ ا بردار منی لوگ دپ
 داب من ا نیلے شفا
 گوانک جنے شہر ا سرفا
 پر تو منا نیستیں و فا
 پیر ا گل ا داتہ جواب
 از من و تی رُو ا متاب
 اچ ہر کس من بہترن
 کار دیدہ و دانش درن

من علم و تہ شہ ترن
 مالدار و نیک و افسر
 (پہ) حلق و کاش دسترن
 پر تو جہان و شہ ترن
 ہستن مناہد و نوب
 تہی زرت و سگیں زورشپ
 ہنچا مبو گوں من غضب
 دائم تراداشتہ پہ تب
 پرسہبت و پوشاک و عجب
 گوں من تو پرح خوار نئے
 از من دل آزار منے
 لوگ و بہ تند و خوشس پکن
 مالاں منیاں نوش پکن
 ہنچا منا دلگوشس پکن
 کست و دوقی اموشس پکن
 داتہ جواب درد انگ و
 چو گوشتے گوں دیوانگ و
 دن چے کنیں تہی زانگ و
 مسلم و حدیث و دوانگ و
 شہر دنت کماں تہی میانگ و

ہچی نہ منت (پہ) زانگ غ
 تئی سہت سہرو مال گنج
 ہستیں تمامی درد ورنج
 (مے) کارغ نیائنت اسپٹ بیج
 تئی سہت وپو شکاک نگار
 سوچنت منارامشل مار
 ہنچادلت کنیتیں ہوا !
 نیستیں ترا وروء دوا
 کنٹ انت قلم تئی ناروا
 دست غ نہ بی تئی وپت داب
 دیستہ ترامن بے ثواب
 تئی تمبوء نیستیں تناب
 اچ پیسری غ ہستے جو وال
 بوئے کنے منشل دو اب
 سوچیں ترا حشکیں کباب
 پیسیر عاجز و درد مند گنت
 دیما بنے نثر مندگ انت
 پردپت داب گندگ انت
 سر مرنگ و دل زندگ انت
 جن پر طلاق غ مندگ انت
 نول پیسیر مرد غ کرت سما

زلنتے نزوری جن منا
 نیتے منی شوخ و طمع .
 نیلی منا لوگ و دپے
 بیزار کو مردے پچ جن
 دانت پل سسہن بنا
 گتے جن و مردے دگر !!
 وش ات اچائی بے قدر
 عبدالکریم بس کن خبر
 دائم کن زیر و زیر
 مردے جنے ننگا مسر

۱۳۷۱ھ ۷ ماہ رجب، سنہ شنبہ

گفتار عبدالکریم ساجدی

بیلاں مروچی ناگہی !!
 رہن پہ سیل و شاد ہی
 کپتن من شہرے منگی
 شانک دات نظر من برجی
 لوگے من دیستہ بدر ہی
 ورنائے اشته بنگی !
 گپے کتگت گوں تی جنء
 جن پیراتت از گوشتنء
 من کہ نظر کرت پر جنء
 تانشتہ من لوگ رء بنا
 عبرت بے آحتہ منا
 پیریں جن رء بود و ما
 سک پیرت ذات پچینا
 دیم چل و کبگشتہ دہاں
 سریں کوزنت مثل کہاں

رنگ سیاہ کرتے پیر زباں

ہرچ آنہ بتیں لوجواں -
دیر ناغہ گوشت او پیر زال

اچ پیری آہستے چو وال
شکنت تئی سبز نہال

آ پھلے چمن بو تہ زوال
پیری آ کر تگ پائمال

پیشتر تر امن دادہ حال
کبیس دیئے رنگ ممال

رفت تئی پیشی نہال
تئی و پت و داب ہچو فسال

آپیری آ حشکین پلال
کر تہ جنین آگفت کمال
مرد آ را گوشتے او دلال

وارتنت منی میراث و مال

ہرچی گوز نیتیں ماہ و سال

(ترا) روپے نہ بتیں مٹے خیال

نیتیں ترا پر من افعال

ترس کن چہ شاہین ذوالجلال

ہستیں مساحق و وبال

دیر ناغیں مرد آ پر شتاب

پسیریں جن ء داتہ جواب
گوشہٴ حکیمان در کتاب

پسیریں جنین ء دہمت و اب

رنج و کسر اسہ پیچ و تاب
اکثر کہ مرد ء کنت خراب

ہستیں ترا گر ننگے آب
گوں من ممکن سوال جواب

ہستیں دل ء مصلے خیر
چنداں بدئیں من مال ذر

جو انیں جینے خوب تر
فات ء کساں بی نامور

نا سپنگیں ڈر و گہر!
پر شا دہی سود کنیں

از دت ترا دور کنیں
چندی بدئیں من مال و گنج

پر سومری ء اسپ و سنج
دور بہتیں از من در درنج

پسیریں جن ء دانا عوض
مارا ممکن تو بے عنرض

داسے شہری جنیں پر تونہ آں
مفت ء تہی مال ء ورن

نادان مَبُو توجے قدر !
معلوم ترانیتیں مگر

پیش فالماں کرتے خیر
جن کہ بہ بیت درنا اگر

پوشاک سہت و بے قدر
تکرار بزاں بیت پیدا

اکثر کہ مردء دمت خطر
مگر کہ چہنے پیر بیت

ننگ و حیاء گیر بیت
پردانش و تقریر بیت

مردی خوراک و صیر بیت
حلوہ و شہد و شیر بیت

کلیں جہان و میر بیت
غم از دلائے دیر بیت

من پر تو باز دیستہ جفا
ادشتاگن روچ و شفء

انگت ترانیتیں و فنا
درنائیں مردء آحتہ ہوش

پیریں جنارا گوشتہ ہوش
دورا مندو بو خموش

بڑتہ منی تو عقل و ہوش

ہر دیں جنے پیسریں اگر
 بے ننگ بتیں بے قدر!!
 بد زواں بیستیں بازہر
 سردار پیسریں بے بدر
 درنا جنیں سک جوان بیت
 پر گوشتن و فرمان بیت
 لوگ آء قرار و گراں بیت
 وش خصلت و کتران بیت
 پر ننگ و پر ایمان بیت
 مردم مدام پر شان بیت
 گوشتہ ترامن گنداجن
 روپح و شفاں غوغا مکن
 پیسریں سر و کبیں ہیں
 تئی عیش و نوش لے پیرزن
 بیزار و توبہ کرتے من!!
 تو اچ منی لوگ آء در آء
 لہٹھے دین مثل خسر آء
 مالانہ این پر تو عرض
 گیتیں منا ہوپ و مرض
 چند روز کہ گوستان دگر
 مرد آء جنے گتہ دگر ۶

ذاتِ عکسانِ اَت لبِ شکر
 مردِ رادو سنتت زیادہ تر
 پیسریں جنے بوت در بدر
 عبدالکریم آغاز کن ...
 لڑکیں بنا ہاں سازمکن

گفتار محتاج ولد مرید الالانگھا سکنہ بالار

اذل من الف وب کنیں
 زندہ من میم وح کنیں
 سیمی من قاف و لام کنیں
 نامے خدا را یاست کنیں
 نوکیں مداحے پاد کنیں
 شکرنت منا گوں قاعد
 گوں صا جیوں زوراد
 نیکی، بدعہ راہ در برع
 دیریں رسول اللہ ترا
 کل اُمت پیداد
 سوائیں شفاعت برا
 من ہم خدائی بندگن
 تنگہ حیات و زندگ ان
 پر نام تو در منگ ان
 دستم بگیرے پردگ ان
 ہر چہ سندر کہ فریاد کنیں

و کرو مناجات آئینیں
 پیر صاحب آیات کتیں
 شاہیں خداوندت سخی
 دستم میاں کرتی تھی
 راگر پیشی کتہ چتری گناہ
 دروغ و ردیں کاروزی تا۔

نوں شہدنت ہر دو دنیا
 بزار و باز گشتن منا
 یا غوث اعظم دستگیر
 بر کو پگہ مارا بگیر

دستم دو اکن زندہ پیر
 توگوں رسول ء قول کتہ
 دستت پر انویاں جتہ
 از تھی غریبیں اُمت ء

باز ء برس من جنت ء
 یکے چھا مردان من اُن
 بر روعے تو ایستادہ ام
 یا قادیں رب الغفور
 ہر دو جہان ء پاک نور
 کل اُمتانی عقدہ زور
 سہی مجزم کلام و کوہ طور
 مئے پردگ ء یارب بزور

محتاج عزیزیں شاعرین
 کلیں جہان ء ظاہرین
 فریاد گوں عبدالقادرینت
 مئے کو پگ ء راہ در برنت
 لے درکشائیں تاج دار
 یا مالک الملک تو پچپار!
 چاکہ من ایر کرتا نگار
 برگشتگنت ہمراہ دیار
 گوئت جنت منایح و نثار
 وائیں صفت ء ہر سحر
 برلال شہباز کپتہ کار
 ہستیں معنی دست ء میار
 گون تو قلندر بے شمار
 جوگی گردنت بر قطار
 داغش جلالی عین برنت
 مئے کو پگ ء درو ء برنت
 لے درکشائیں تاج دار
 یا مالک الملک تو پچپار
 صلوة گویم دار پہ دار
 (میر) گہرام ء پنٹاں گوشبدار
 میر داڑی ء برزین حصار
 تئی سوا لی آنت لکتہ و ہزار

یکا بر مکن دیسا تہار
 مئے کو پگ ء درد ء بدار
 فر باد غازی نہ مزار
 تہی گرگاں جہت ڈگار
 تو بر تہنت کوہ و حصار
 مئے کو پگ ء درد ء بدار
 حکم از کریمیں کردگار
 ڈیگت انا گاہ بوست چار
 شیطان و شوہین نابکار
 گوں تو زینحائی گہار
 لال ء وت ء کت بے میار
 نشے گوں شیریں ہم کنار
 دستیں کتہ غوث ء میار
 مئے کو پگ ء درد ء بدار
 اصحاب یاتیں چہار یار
 حضرت ابو بکر ء عمر ء
 عثمان ء دل و حبان جگر
 حضرت علی ء شاہین نقر
 بر من شمارا بی گذر
 فر یاد گوئیں ہر سحر
 مئے کو پگ ء درد ء بدار

کنڈے طیبیاں دس کتے
 اش داغ و درخشیں کتے
 دریں لغوراں دس کتے
 مٹا و عالم منہ گنت
 چٹ و دمء در منہ گنت
 تعویذ کسی کار نہ کنت

پیر صاحبء چارت لواء
 دردء منی کنتیں دوا
 اے سید و سلطان توتے
 اے جنتء رضوان توتے
 درمندگن در مان توتے
 دست درد کنت فریاد توتے
 دتیں رسول اللہ توتے
 بر مومنان غم زور توتے
 منے کو پگء غم زورے توتے
 من بسم اللہ کنیں۔

گر دین و البتء کنیں
 الحمد اللہ کنیں

آمنت با اللہ کنیں!
 تحیات باللہ کنیں

صدقتل ہو اللہ کنیں

نامِ خدائی یات کنیں
 نیتِ براہِ کونیں !!
 زنگِ عَرَبِ لاکاؤں بریں ۔
 (دقی) دستِ دمِ غیبات کنیں
 جوگی این عبدالقادی
 بر سیدی نامِ زریں
 بیڑے من بغدادِ بریں
 اسے چھو دایات کنیں
 من باتگ و صلوات کنیں
 پیرا مناجات کنیں !
 نور نامہ عریات کنیں
 من پر قلمِ خطے کشاں
 من پر زباں چوشِ کشاں
 یا قادرین نور و نشاں
 بر کوپگے اسمے بخواں ۔
 دردِ دوا یا ئیں بزاں
 محتاجِ بز کاریں گدا
 گالت نہ اشته من پدا
 لے بوتی دستِ مدح
 گومشاں بدارت برادلاں
 دعائے من دہیں پی سروا
 نکل محمدا ہونگ ترا

حَقَّتْ مَنَى كَرْتَمَنْتِ گُورَا
 آرپچِ خدایا خیسر بیت
 میگِ دتئی بازی غ بیت
 ڈیلن ہود راضی غ بیت
 ڈرین رسول و ت گوا بیت
 دیمت ہود اسیاہ بیت
 امبروز غ شے سکار گوزیت

گفتار محمد حیات

پہلو او گوشاں بدار چندی من ابیات کتلاں
 روز و شب اندر جبین ء مثل چو دیگ ء جشاں
 من سنہ ہفتاد و ہفت ء چندی اشعار گوشاں
 یات گاسے در جہان ء الم ء پروست کستان
 ستریاں و صوفیاں گوشاں بدایت ہچناں
 مومناں دنیا خلاص انت در سید آخر زماں
 ہر کے معلوم نہ انت پرست چہ دیں ممبراں
 بہت نشانے آخری این بے حیاں و بیکراں
 گوشاں گوتہاں رسول ء گوں وئی شیرین باں
 گوں ابو بکر ء عمر ء عثمان ء چندی دیگران
 نوبتہ دنیا رسیت ہشتاد قرن آخر ہزاں
 باز نشانی پیشتر ء ادباز نوں بیئت گوزاں
 اے ہمہ رو چنت کہ نوں نزدیک آحتہ بوتگن
 اُمت ء پیغمبر ء پند و مہار چوستگن
 از حرام و رشوت ء لاکشس دو جاہ بستگن
 از قرآن ء حکم و فرمان ء تمام ء گوستگن

گوشگرد و واجہ مچار تو آخری ۽ مردماں
 مکے گوشیت لے مسلم آنت گشتنت تیز زولال
 سور پکنت خالق شمارا بدر باین کافراں
 شہر و مشہورت جہان بے حیائی متکراں!
 بے گناہ مالان ۽ برتاں ادہمے درد مندگان
 آہ مظلوماں نترست لے خدائی بندگان!
 بیم کنتت رب رحیم لے رسول ۽ امتاں
 توشہ شہرین تدارت چو گو زرت پچ کندگان
 مومناں گوشاں بدارت من شمارا شکر گوشاں
 گر نکیر آئند و پُر سنت ہید کائینت ازخشاں
 خوب دل ۽ کائینت ہمہ کار کہ نہ کرتنت دجہاں
 لے رسول ۽ امتاں دلگوش کن ایت روپے مرثت
 قیامت ۽ توشہ شکر ہمیشیں کہ شمارا پروت برثت
 گر کسے باور نہ داریت زانکہ دجال ۽ خرننت
 برہے رنگ ۽ بدارت دوزخی نہ سگر کپنت
 بس کن او محمد حیات دنیا نوں آحتہ آخرنت
 بزرگ و مخلوق عزیزباں کل تمامہ غاقلت
 ظاہر ۽ استیں مسلمان در جبینا کافرننت
 یا الہی برکتے بو بکر رضو حضرت عمر رض
 ماگناہگان جہاں ۽ مارمکن تو در پدر

دیں لوٹیں اے دنیا ء من نہ لوٹیں مال و زر
 تو شگے لوٹیں جہاں ء زندگی باتیں گذر
 پر رسول ء دوستی ء عن . پکن مہر ء نظر
 نے من آرام قلب ء دوزخ ء بیم و خطر
 من نمیدانم چہ حالت منی شود روز حشر
 حال ہمیشین گو شہد ارت اے عزیزاں سر بسر

گفتارِ مُلّا ابراہیم

آحتگنت صجی نود بہالانی
 گورنگش مکین تل حصالانی
 پُرتت گنڈو جو تلارانی -
 دشت تننت ساہگ نود نرانی
 سازکتہ سیل وچم خمارانی -
 آسیرین کلین دستگہالانی
 گونیتیں بولیں ہسیرین جانی
 من تہی کور و مہیراں رندنت
 پر مراد ساتیں ساہگ نندنت
 دت ماں دت ہالوے بربندنت
 سرگوپ و لوٹنت برہارچی
 اکہ دلبر و بیگان محکمہ پیچی -
 من تہا مکہ مہلباں ریچی
 دحتگیں سیمکاراں گورا انیں
 درکنار سندھی آل سرگنتیں
 تند گونیا دءا من اکا پر گنتیں

لوزہ چوشیر و شکرہ کنتیں
 بی عقل و نادان اشکرہ کنتیں
 گوش کن ایت بیلان و مہبت جہل
 پر گل چوشیء مہبت قائل
 کہہ بی چوداں ہیج مراد حاصل
 امبالاں پندماں گوشکننت نہند
 اچ گل و دوستیء کن ایت بیزار
 گوں من پدرا ننت آگل کردار
 پرد و ترآنء من یونگن آزار
 درد اندوہن کشتہ بیار
 بے نصیب بوتن چه گل و دیدار
 انگلت بکار نیت آگل و بہار
 چوتو تے مسکیں داتما صد بار
 پر منی چماں بو نمکت بیمار
 پیشتری مردس قصہاں کازت
 آگہ شتر رنگنت نے و نادار
 نے خدا وندی قدماں چارنت
 داغ بر موجداریں دلء کارنت

(موضوعہ ۷ ار رجب یوم شنبہ گنجی ۱۳۷۷ھ)

گفتار ملا ابراہیم

بیلے منی ڈیل ہم دلیں بازاں
 شوہو دصرافین ہنس بازاں
 چارہ سازت یارو دم سالک
 دل منی برتہ آہزار نازے -
 آشکر بنریں جہسل آوازے
 شانزانت کہ دل منی چونہ انت
 من تہاژند و سر برا حون انت
 انگتے پیشواچ گلے گوننت
 مرکھی چارنال کرتگت دگوننت
 من عماں چونہ اشترے دینت
 کپتگن کاو پہ فادہ دانا
 از منے رفتہ حکم و فرمانے
 من نزانیں پہ ددے در مانے
 سلے بیماری کپتگول توانے
 بادشاہانی بندھی این نانے
 پانزدہ شلالے من گشتہ من تہینا

از غسریبیء توبہ وز نہار
 دور سریں ملکاں کس مہا انداز
 پر من یکرنگ انت جنگل و بازار
 آہنی باریء سیدے و چار کار
 یکتے کہ دور انت آہنی غم خوار
 دومی من جان بونگن بیمار
 سیھی ماں ملکاں رفتگن گسار
 چاری دور انت آہنی دوستار
 دومیء استیں مئے دل اسرار
 زیا نہو دنیا کہ نہ بے پا دار
 چو منء تہتا کس مہات آزار
 جی کپوت و شماییں بیاسندی
 تو منال ہر روح پہ جگر بندی
 (پرا عاشقاں کا گدے برے چندی
 تو منال جاہو کہ منی بندی
 بال پکن پر حکمء خداوندی
 فحدا گوازیں پرا کہہ کرد گرنندی
 ادکپوت پاؤ مندر بے خوندی
 کوئیو گرم آف و دگر چندی
 گرگشاں گا او سرگرے صاف
 یک برے اڈکن بانیء آپ
 جن پرا باغان و دور چاپ

گرمی گوشداسے کپوت عرضاً
 یک برے مند موتی چشترزا
 یا برا نخلیہ بارگیں کرزا
 نالہ درکار کن پکے طرزاً
 صحت بیگاہ کن وتی عرضاً
 او کپوت زہرین مردم انتادوا
 ہنچا ترا پوسنت سیادی دوداً
 جی کپوت ہال کن گولنیں نولن
 جلدوا اشتاپنی درکپ چزیداں
 او کپوت ہر چندر کئے زاری
 نالگاں کئے تو پہ زیر زاری
 گر کے رابیت پر من دستاری
 (مئے) دورہ حاجت گر کے داری
 جاہ کلن دنت وت پہ بیساری
 جی دجاں کنتے باز بیساری

گفتار ملا ابراہیم

جی کپوت وشتائیں بیابا رہیں امراں
 گو من یک نیا دبو یکبرے چیر فاندراں
 دل منی داغنت چوپرا ڈریں کو تراں
 مئے جگر ایرنت من جلع سہرین اشکراں
 دل منی سہتہ از بنا زمزیل بہیراں
 بعدا گر زانے من نہ لڈیں گول ہمیراں
 شہر و بازار وسیل مکن مندرہ جو سراں
 آف دواں سوگندنت بر و شہر دلبراں
 دلبری زیداں او کپوت بالاں شرفشاں
 سیل مکن زینہار و منہ منہ ہمیں چشماں
 تو مہو ہمراہ دُر دق دریں مہوشاں
 جنت و حورے شہم کنت بر شہت زین
 ملگوزا زین زیداں کپوت چپچی میں
 من تہی کل و نشنگت آلا لیں تگیں۔
 من سر و شمار و من گورا گلگاریں چگیں
 چو کہ استارہ شہم کنت آبدر جبین

دائیاں دست و دستگت شیر نگین

یکدمے نند و او کپوت دل قہری بنال
نشتہ دل تنگ کا پرے دین مہمال

پادکیت جلدی نون ترکت حال اول
از کجا کلمے او کپوت ہستیں چی پہ حال

تو بد سے مہر نگین گل ہر سوال جواب
سے دچار و چنت کہ مہی حشکت پڑباں

پر من سک گواں بو تہ پری سوگی حال کمال
آفت دال سوگندنت منا دین نزل

قاسدی بر آسیم گورنت گول من ہا ہال
پر تے شش شاتہ سلام آہوئے سار

چو منا گوشتے وت بسیارنت و بیقرار
صبر کھتہ پنجاہ سال آہی نامدار

نون بلے پر سانے کہ رپتہ تھی مویش و منسل
تھی زہیران کت امبری دار گشتے دوبار

از تھی ہجران رود شخیں سوچ بو تہ تہار
کاروں پہ آہ سرد گوزنت پھو بلبل بہار

پر چیا مہ گونگ منا لاد ورت کتہ
مالا چو مجنوں عالم مشہورت کتہ!

من جہان تھی دوستیء راجیرن کتہ
ناعلا جیں داگے دلے لایر کتہ

پد منی ڈیلے سچ ترا ارمان تہ بیت

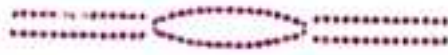
از تہی دُوری ء دلوں در مان غنہ بیت
 من دل غنائیں نون آستومان نہ بیت
 سال گوزنت یکرہے تر ارا مان غنہ بیت
 دوست پہ بلکل کہ منارا دُورت کتہ
 چو کہ جوڑی ء دائما لوک سُورت کتہ
 مہلب مہل ولادن دعبورت کتہ
 نشگور روز و شب پرے افسوز کنناں
 از تہی ہجر ء شربتہ مرگ من چشماں
 من دل ہر رُوح ء تہی دوستی ء سچاں
 لہر کنت دل پر نا علاجی دست ء مشاں
 چو مئے ء مہرنگ ہا و فاپچکس نہ کنت
 چو مئے نیک دعا مادر و ہم پس نہ کنت
 تا سر ء قبر ایر کنیں عشق بس نہ کنت
 رچہ عالم ء پنداں دل منی سچ دس تکت
 پر منی جہد ء حال منی سر پوش نہ بیت
 دشمنانی ظنر ء زباں خاموش نہ بیت
 چوں کنیں من کہ ہرچ ترا دگوش نہ بیت
 دل بنال ہر رُوح و شب ء مثلے بلبل ء
 ناگلوں در دانی بیئت تالاں یا ا لہ ۔
 زاین کہ قبر ء رعیں گنے محتاجیں دل ء
 من نہ گندیں آجنت خوشبو میں گل ء
 (بقلم ملا محمد بلوچ سکھہ کولواہ میک چاہ ء سرا)

گفتار ملا ابراہیم

ذمی منی بیل فامبلاں چارت
 گرمی خاصیں امبل وبارت
 دُرس وئی گوشاں یک برمی دارت
 مست و مدہ ہوشیں دل شراباں
 دیستگہ چندی داب گنو کسارین
 بیائت و تعبیرش کن ارت باورین
 سئے و چار رندء من پہ یکے تاب
 آہری پیکر دیستگن داب
 گوں من دلوش ات پہ ہو بلب
 گاہے یک بالشتت ء کنن جاب
 من کنیں تران و دنت مناجواب
 گاہے ہمزائوں گوں تنگ رکت
 گاہے گرین بوسہ از انارک
 گاہے من باغ ء میوہاں سنبلین
 گاہے آرد پ گو مناجندی
 پر ہمیرنگ ء تاں کہ گور بام

زان پیتلاں بوتن گوں گل اندام ء
 نوشیں یک قاب ء شربت جام ء
 من کہ پچ داب ء یو نگن بیدار -
 اما گل کجا انت داکجنت بازار -
 آکجنت دوست ء روشنین بیدار
 آکجنت غنچہ جلوہ گل زار...
 چوں روت بیلاں توں منی او پار
 ہر کس ء دیتہ کیگدہ رخسار -
 چوں منی ء باز بوتگنت بے سار
 ہست منا بیلاں گوں شماعرفے
 شماندیتہ دوست ء قدو بڑری
 سئیں گریح کیگدہ سرزی
 چو پھیل ء دوشمی ء لرزی -
 داثمانالیں من پچے طسری
 منجی سہت دئیولاراں کرزی
 عرض منی ایشنت گوں رب من ء
 از منی حال ء توت ء دانا...
 منا مگر دیں شہ راہ ایمان ء
 پر صلاح بیتہ نوں منی جبان ء
 او دبراد دوست ء بلغ رضوان ء
 نندیں گوں دوست زمان نچان ء

* مٹھے کڑدے کتاب *

بشیر احمد بلوچ	در چین
بھد سردار خان	دی گریٹ بلوچ
ذکیہ بھد سردار خان	مرست بلوچستان
بشیر احمد بلوچ	للہ گرا ناز
ڈاکٹر انعام الحق کوثر	بلوچستان میں فارسی شاعری
عبدالرحمن غور	نغمہ کوسار
بشیر احمد بلوچ	شب چراگ
لالہ عتو رام / ملک بھد پناہ	تاریخ بلوچستان
میر مٹھا خان / صورت خان	بلوچی اردو ڈکشنری
عبدالقیوم بلوچ	بلوچی بومیا
قاری نور احمد / اتاشات	جوانسال
اتاشات / عین سلام	درین
میر مٹھا خان	توکلی مست